

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egylet” hivatalos közlönye.

Előfizetési árak:
egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fl. — Tanulóknak egész évre 6 korona

Felelős szerkesztő: **Becsek Atadár.**

Hirdetések a legolcsóbban számítanak. Nyilttér sora
50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6-8 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Ujra rendezik a vidéki színészetet.

— Székelyudvarhelyt kihagyják a kerületből. —

Székelyudvarhely, jul. 29.

E helyen vetettük fel először azt az ideát, hogy a vidéki színészetet rendezni kell. Meg kell szüntetni az apró társulatok kalózkodásait: kerületi rendszerbe kell foglalni a városokat. Ezzel megélhetést biztosítunk egy jól szervezett társulatnak, viszont művészi nivón álló színelőadásokban lesz része a közönségnek. A felvetett eszme viszhangra talált. A sok kérés, jajveszkelés és kiabálásnak lett annyi eredménye, hogy eljutott a miniszteri bársony székig és ott is kezdték belátni, hogy a színészet érdekeiben tenni valamit, már valóban szükséges.

Igy történt aztán, hogy kreáltak egy új állást — a mi nálunk gyakori eset, különösen akkor, midőn valaki valahonnan kicseppen és kenyérhez kell juttatni — a vidéki színészet felügyelője címmel. Ez volt az első lépés s ezzel megkezdődtek az anketkezések a vidéki színészet érdekében.

A sok tanácskozásnak lett annyi eredménye, hogy elfogadták ideánkat, s megalkották a vidéki színi kerületeket, így első sorban az első erélyi színikerületet, melybe természetesen Székelyudvarhely is helyet foglalt, mint olyan város, mely Erdélyben aránylag legnagyobb intelligenciával bír.

És a kerületi rendszer létesítésének utolsó

pillanata ekkor csakugyan elkövetkezett, mert a színészet itt a vidéken a kifejlődött lelketlen konkurrenzia folytán, a mely teljesen aláásta annak tekintélyét, megbízhatóságát, már-már a zülés útjára jutott és erős reformra volt szükség, hogy ezen visszállapotok megszűnjenek.

Közismeretű, hogy az e téren uralkodó tartbatatlan állapot folytán mily mostoha bánásmódban részesült az aligmúlt időben is a színművészet; hol a hatóságok, illetékes tényezők vetettek gáncsot a színészet béköt nem tűró szabad menetének, hol a közönség nem támogatta, pártolta kellőleg a periodikus sorrendben egymást kergető társulatokat, s így vice-versa folyton nőtt az elégedetlenség, s létrejött az a bizalmatlanság, hogy a közönség már reitelve látta mindazt, ami a színművészet keretében tartozott. Így tehát állandó lett a pauasz, hogy az, vagy amaz a társulat részvétlenség folytán vegetál, sőt a bukás lejtőjén gyorsasággal halad lefelé, ami egész egyszerű folyománya volt az illető társulat kedvetlen, rossz és hanyag színészeinek, a kopott ruhatárnak, diszleteknek, szóval az egész miliónek, a mely különösen itt e városban volt sok becsületes törekvésnek megölője.

Igy állott elő végre az, hogy a lelketlen, sokat ígérő, de majd semmit sem adó direktorok hibájáért, a lelkiismeretes, a pártolást méltán megérdemlő társulatok is kénytelenek voltak üres házak mellett tartani előadásait, mivel a közönség bizalmát, a mely alaposan megingott,

visszaszerezni mindezideig sisyphusi munka volt. A hanyag játék, rossz ansamble mellett derekas oka volt annak is, ha a színészet nem részesült kellő méltánylásban, hogy a direktorok reportoirja vagy a régi elavult, vagy az ujabbskori könnyű zsánerű férczelményeket tartalmazták, ringatván magukat azon hitben, hogy a jó vidéknek mindent be lehet adni, holott az izlések változásával már rég elmúlt az a boldog időszak. Elmúlt még pedig akkor, amidőn a közlekedés rafinált kifejtése lehetővé tette, hogy a jó vidék csekély költséggel végigélvezheti a fővárosi premiéreket, hogy azután itthon a leg-suverénebb kicsinyléssel tárgyalja a helyi művészetet.

Ily viszonyok mellett a vidéken nem igen tudott nagyobb tért hódítani a színművészet, amely pedig éppen a provincián van hivatva áldásos működésével az emberek lelkében a nemesebb érzelmeket, az esztétikai szép iránti fogékonyságot, a tisztultabb izlést kifejleszteni. Azonban a színművészet igen kevés helyen talált meleg fészekre, igazi otthonára, hiányzott a közönségben a lelkesedés, a rajongás, a nemesebb élvezetek szeretete. A szintársulatok pedig egész éven át a legnomádabb életet folytatták. Mindenütt otthon voltak és sehol sem voltak otthon.

Ez a rendszertelenség, a mely csaknem végképpen tönkretette a színészek existenciáját, segített létrehozni a kerületi rendszert. Ez a szervezet egyrésztől biztosítja a színigazgatók

Szerkesztői üzenetek.

... Soha meg nem szünő gonddal óvakodjunk a házasságban az apró összeveszésektől és az édes kibékülésektől.

Ne áltassuk magunkat ostoba mentségekkel. Az első sértő szó már megdöbbenő és nagy esemény, ha annak a fullánkját a rögtönös megbánás és engesztelődés nem huzza ki azonnal. Az összeveszés pedig, amely órákig, talán napokig eltart, szinte fölér az életnek egy-egy katasztrófájával.

És szomorú ebben a dologban az, hogy rendszeren a gyöngédebb fél, az asszony az, aki a haragot erősebben tartja.

A férfit és nőt a házasság kötelékében ha a szeretet egymással szorosán össze nem forrasztja, akkor az egész dolog nem is ér sokat.

Már pedig a szeretet, — ha van, — minden más erényeknek a koronája, kivált pedig a szelidesség, a békülékenységgé, a kiméletességgé, a ragaszkodásé, az engesztelődésé és a bizalomé.

Aki ezt megsértette, nemcsak egy rossz órát vagy napot szerzett a másíknak, hanem önmagába is beledöfte a kést. Egy egész világot sértett meg egyetlen rossz szóval. Ha nem képes azonnal belátni, — ha már megessett, — hogy milyen óriási hibát követett el; ha nincs benne elég erkölcsi erő arra, hogy azonnal megbánja és megalázza magát, ellenben saját indulatait és gögjét többre becsüli, mint azt a szentséget, aminél nagyobb szinte nincs is az emberi életben; akkor az a kibékülés és csókolózás nem sokat ér később. Az első jelenetet követi a második, harmadik... tizedik... századik. Mentül jobban békülnek, annál inkább lazultak a kötelék.

Maga az emberi lélek is tökéletlen valami. Ha valaki egy földbevert karót megingat, az talán nem fog engedni; de ingassa meg, habár nem egyazon

időben is sokszor, engedni fog: meglazul és kihuzható.

Azoképen vannak az emberi lélekben is a dolgok Rossz tulajdonságaink, egyszer gyakorolva, még nem fajulnak el, de gyakoroljuk azokat sokszor, utat vájnak maguknak észrevétlenül s később már a legkisebb indulatnál is azonnal megjelennek.

Hiszzen vannak az életben tökéletlenségek. Van sok házaspár, aki néha jól össze szokott veszni s azután meg-meg kibékül. De micsoda az ő boldogságuk és életük azokéhoz képest, akik sohasem vesznek össze és a legnehezebb órákban talán a féltékenység legkínosabb perceiben is, megtartják a szeretet törvényt, amelynél nagyobb törvény sincsen.

Már most akármelyik tartja azt a haragot, akkor ímenjen oda a másik ő hozzá és ne tágítson mellőle addig, amíg a sebet a szeretet balszámaival meg nem gyógyította.

„Ne szálljon le a nap a te haraggoddal.”

Lehetséges e hogy a tiszta szerelemből kötött házasság is szerencsétlen legyen és fölbomlással végződjék?

Nem valószínű: de lehetséges. Gyarló az emberi lény, még legmagasabb érzéseiben is. Ami az egyének jellemében hányzik, azt a szerelem javítja és pótolja ugyan, de ott, ahol a házasság nagyon is nagy, semmi sem használ, még a szerelem sem.

Azt lehetne mondani, hogy igazi és megbízható szerelem már eleve is csak olyan lények közt lehetséges, akik testileg és jellemileg is egészségesek.

Már az maga is nagy gyarlóság, hogy a nagyon fiatal egyének (kivált a nagyon fiatal lányok) érzéseikben könnyen megtévednek. Továbbá igen sok regényes, mások által beléjük beszélt vagy rossz regényekből magukba olvasott előítélet rontja meg természetes hajlandóságukat. Ilyenkor a szerelemnek

valamely tökéletlen, eleve is beteges alakja lép föl s elkeshed ez is a házasság nehéz kötelességeinek nyomása alatt.

Sokan erős és mély szerelemmel indulnak neki a házasságnak, de ingadozó jellemük és megbízhatatlan erkölcsük érzésük nem tartja ki az életnek sokszor nagyon is reális megpróbáltatásait vagy nagyon is vonzó csábításait.

Férfi és nő ebben egyaránt hibás lehet.

A világ ilyenkor azt mondja, hogy ime a szerelmi házasságok sem szerencsések! Pedig nincs igazsága vele. A világ mindig csak a szerencsétlen házasságokat látja, mivel ezek feltűnnek, ellenben a szerencsés házasságok zajtalanok. Ha 100 ilyen házasság közül 95 boldog, sohasem ezek után, hanem az 5 boldogtalan után igazodik, mivel érdekeinek vagy előítéleteinek így kedvezőbb.

Azt pedig, hogy ebben az 5 esetben sem a szerelem, hanem a jellemek gyatrasága az oka a bajnak, vagy nem keresi, vagy keresve sem tudja meg, mivel a házasság titkait az emberek nem teszik ki az ablakukba.

Egészséges fizikai és erkölcsi élet mellett a házasság csak egy, öröktől fogva biztos alapja van: az igazi szerelem. És ezen, hálva istennek, semmiféle okoskodással nem lehet reperálni.

Ha pedig ez az élet nem egészséges, akkor azután akármiféle mód szerint kössék azt a házasságot, annak így se ugy se lesz jó vége. De még így is a szerelemre alapított házasság tart ki legtovább.

A családi ügyekben többnyire finom lelkiismeretbeli kérdések szálaiból van összeszöve a bonyodalom csomója.

Aki kívülről nézi, (mivel sok lényeges dolog el van fődve szeméi elől) gyakran elítéli az áldozatot és fölmenti a bűnöst.

boldogulását, mert bizonyos körben állandó biztos működésre számíthatnak és nem terheli őket a messze való költözködés tetemes kiadása, másrészt a városok is jól szervezett társulatokat nyertek, s így a vidéki színészet ügyét kölcsönösen előbbre viszik.

Új korszakot jelentett ez a vidéki színészetnek. Így lassanként a közönség is felmelegedett, felbuzdult és mind jobban pártfogásába vette a színészeket, kik nemes missziót vannak hivatva teljesíteni. De új korszak virradt a színházakra is, a melyek sok helyütt közönséggel, részvétlenséggel találkoztak, küzdeniök, nyomorogniök kellett, mindenképpen meg volt nehezítve működésük, úgy, hogy nem csoda ha csüggedés, reménytelenség fogta el őket, s a legelső alkalommal beadósodva álltak tovább. A közönség szívesen látogatta a színházat, szépen bérelt, s a megelégedés kölcsönös volt. A mindinkább súlyosodó megélhetési viszonyok következtében, a melyek még a legnélkülözhetetlenebb életszükségletek beszerzését is megnehezítik a közönség igen nagy részénél — bizony megtörtént, hogy a béreltet nem úgy sikerült, amint azt a direktor, sőt mi is, sokan, szerettük volna. Azonban nem volnánk igazságosak, ha nem konstatálnók, hogy bizony a társulat sem nyújtotta utóbbi időben azt, amit a közönség várt.

És, úgy látszik, ez szolgált kiinduló pontul arra, hogy a színészi felügyelő téves információt kapjon e város műpártolását illetőleg. Mert a felügyelő ur úgy látván, vagy hallván, hogy ez a város nem bérel akként, mint ő gondolta, egyszerűen degredálta Székelyudvarhelyt. Nem bérelsz? nem jössz színházba? Mars ki a kerületből! Amugyis újra rendezem a vidéki színészetet, beosztalak a területi igazgatóhoz! Jó neked az is! És a hogyan gondolá — akként cselekedte, amennyiben a napokban meg is jelent a területébe való beosztás.

Igen ám, csak hogy ebbe nekünk is van egy kicsi beleszólásunk. Nem lehet bennünket, egy város társadalmát, oda irányítani, ahová a felügyelő ur akarja. Ha ő úgy akarja, hogy minket kizár a kerületből és a területi igazgató fenhatósága alá soroz, vagyis az erdélyi kisebb városokkal egy kategóriába oszt — ezt mi nem akarjuk, ezt mi el nem fogadjuk. S hogy van elég erőnk akaratunk végrehajtására, ezt meg is fogjuk mutatni. Mert bocsnatot kérünk, hogy a mikor jó részt éppen azért nem megy a közönség színházba, mivel igénye nem mindenben nyer kielégítést, akkor azzal büntetni, hogy a közepes jótársulatot is elvonja, s utal helyette részünkre amolyan régi rendszerű társulatot, hol szükségszerint a sugó hős szerelme, s a bonvivant a városi műkedvelő * * * urból telik ki — nohát akkor azt mondjuk, hogy inkább soha sem megyünk színházba.

Azonban van egy precedens, hogy a város miként láthatja el magát jó társulattal. A Brassó város esete ez. Brassónak ugyanis derogált az első színkerület társulata, s egyszerűen kimaradt a kerületből s elhozatta magának a kassai szintársulatot. No hát elhozhatjuk mi is, de a területből nem kérünk. Ha összeáll a város társadalmára arra, hogy hat vagy nyolcz hétig legyen neki jó társulata, úgy akkor biztosítani tud annak olyan béreltet, melyért kapunk első rendű társulatot, ha nem különbet mint a milyet a kerületi társulat lesz.

Várjuk a felügyelő ur további cselekedeteit. De annyi bizonyos, hogy magunkkal önkényüleg rendelkezni nem engedjük.

KRÓNIKÁS JEGYZETEK.

Székelyudvarhely, július 30.

Nincs divatja.

Gyors iramodással siklik tova a képviselőház a maga munkájában. Szavaznak, törvényt csinálnak mohó módon, ahogyan a kiéhezett ember szokott enni. A nagy mohóság pedig megárt az éhes embernek is, de nem is nagyon esztétikus. Még talán nem is természetes, mert maga az éhség is természetellenes dolog. De azt mindenesetre megállapíthatjuk, hogy a mohóság nem illik a komoly hivatáshoz, nem fejezi ki méltósággal a nagy akaratot, s így nem fejezheti ki méltóan a nemzet akaratát se. Sőt ellenkezőleg, ez akarat szilárdságait és intézményeit is kikezdi nagytűségevel.

Ilyesmí történt az új képviselőház mohó munkaképessége miatt is. A boa konstriktor falánkságával nyelték el az ország költségvetési jogát, mikor a tavalyi költségvetés kereteiben való költségekre az egész idei év tartamára felbatalmazást adott a képviselőház. Egy teljes évre szóló indemnitás soha nem fordult elő egy alkotmányos államban se; mi csináltunk az egész világ számára ilyen precedenst. És bizony nem kicsinyesség, hogy ezen a precedensen felsóhajtunk, s annak az ország jövőjére való veszélyességét hirdetjük.

Mert hát úgy van az, hogy az indemnitás csak helyzet-expediens, csak modus vivendi az országos költségvetés összeállításáig. Csak a rákövetkező költségvetésben kaphatja meg igazolását. Multbeli költségvetés kereteiben el nem férhet, mert az élet visszafelé nem halad. Egy ország igényei se állapodhatnak meg, hanem minden nappal fejlődnek, egy év hosszában pedig igen nagyot fejlődnek. Ha tehát ez igen nagy fejlődést mégis a multbeli keretek közé szorítjuk, akkor visszafajítjuk az ország természetes fejlődő igényeit. Megrövidítjük, megkárosítjuk magunkat s szükségleteinkkel nem tudunk tisztába jönni.

Már pedig a jó gazdának is első kötelessége, hogy a szükségleteit ismerje. Ha tehát az országot ez ismeretek elhanyagolására vesszük, s ha ez elhanyagolásra precedenseket teremtünk, akkor csak egy kevés lelkiismeretlenség kell, csak éppen a multak elhanyagoló cselekvésével való takarozás szükséges és az ország rossz gazdálkodása rendszerré válik. Bizonyos dolog eszerint, hogy a költségvetés elhanyagolása gazdasági szempontból is nagyon káros és így azt a célszerűség okaival mentgetni nem lehet.

Azonkívül még a költségvetésnek ez az elhanyagolása nyílt és határozott törvénysértés is. Az alkotmányjognak az 1867. X. t.-cikkben és az 1897. XX. t.-c. 3. §-ában lefektetett intézményes biztosítékait törli ki az elhanyagolásnak ez a precedense. Azok a törvények rendelik, hogy az ország költségvetése csak egy évre szólhat s a kormánynak minden évben kellő időben költségvetést kell a képviselőház elé terjesztenie. Ezek a törvények tehát minden külső és felső hatalommal szemben biztosítják az országot, hogy minden évben kellő időben olyan kormányval kell bírnia, amelyiknek ő költségvetést hajlandó adni. Ámde ha arra teremtünk precedenst, hogy minden évben költségvetés nem kell, akkor a külső és felső hatalmak évek-soráig is éhezethetik az országot, míg kényszerűségben behódol akármiféle idegenből ideküldött kormánynak.

Hanem ez már persze csak aféle meddő közjogi sérelem. Annak pedig manapság nincs divatja Magyarországon...

A drágaság oka.

Szó esett mostanán az ország tanácsában a drágaságról is. Vitatkoztak róla agráriusok és merkantilisták. És vitatkozásukban az volt a lényeg, hogy kerülték a lényegét. Valamiképpen a római augurok is komoly képpel jósoltak a madarak repüléséből, s nem nevettek az egymás szemébe, azonképpen keresték a mi vitatkozónk is a drágaság okait ott, a hol nem találhatók. Egyik azt mondta, hogy a pénz fizetőképessége csökkent, másik a drágaságnak világszerte való megjelenésében kereste a drágaság ideható megnyilvánulását. Csodálatos, hogy a drágaság okait így megállapítván, nem nevettek az egymás szemébe.

Mert hát a pénz fizetőképességének a csökkentése éppen nem oka, hanem csak a kifejezése a drágaságnak. A pénz csak fizetési eszköz, s ha ennek a fizetőképessége csökkent, ez csak azt jelenti, hogy

több pénzt kell adni valami áruért, mint a mennyit eladdig adni szoktak. De hát miért kell több pénzt adni; miért csökkent a pénz fizetőképessége? Ebben a miértben van a drágaság oka. Szóval tehát a pénz fizetőképességének a csökkentése is csak okozata, de nem oka a drágaságnak.

Éppenugy a világszerte való drágaság ideáramlása se oka a mi drágaságunknak, hanem csak egy részlet a miénk a világ drágaságához képest. Ha másutt valamiért több pénzt kínálnak, ez idehaza csak úgy drágítja meg az árut, ha ezt innen tömegesen kiviszik, s így idehaza kevés marad belőle. De ebben az esetben csak az idvalók vannak drágaságban, míg a másutt valók a tömeges kivittel olcsósághoz jutnak. Tehát nincs mindenütt drágaság. Ebből pedig következik, hogy a mikor világszerte drágaság van, s mi ebben a drágaságban benne vagyunk, akkor ugy a világ, mint a mi országunk drágaságát egy közös ok idézte elő.

Csak éppen a drágaság fogalmát kell elképzelnünk, hogy ezt a közös okot meglássuk. És mi a drágaság? Nem az ha sok pénzt kell adnom valamiért, hanem ha több pénzt kell adnom érte, mint amennyit ér nekem. Ha tehát pézem kiadásánál veszteséget kell éreznem. Ez a veszteség a drágaság lényege. A veszteség pedig valaki másnak nyereség, s így végeredményben a drágaság oka az, hogy valaki, vagy valakik az én veszteségem árán nyereségre törekednek.

És vajjon kik ezek a nyereszkedők? Kik azok, akik több pénzt akarnak összegyűjteni, mint amennyit adnak érte? Bizonyára nem azok, akik maguk is csak azért igyekeznek több pénzt szerezni, hogy ezt a maguk igényeire tovább adhassák. Bizonyára nem azok a kis emberek, akiknek azért kell drágában mérnie a munkáját, az iparkodását, hogy adóját, kenyerét, családjá szükségleteit kiengyelthesse. Hanem igen, azok a nyereszkedők, akikhez a drágasággal szerzett többlet úgy folyik oda, hogy ott is marad.

Két gazdag, nagytőkés ember vitatkozott az ország tanácsában a drágaság okairól. Akiótől nem folyik tovább a drágaság által gyűlt többlet, hanem akiktől ott marad az és szaporodik. Igen érthető, hogy nem ott keresték a drágaság okait, ahol kellett volna, hanem nagy komolyan azt mondták, hogy a drágaság oka: a drágaság...

IRODALOM.

Az erdélyi szászok mezőgazdasága.

— Dorner Béla könyve. —

Székelykeresztúr, jul. 29.

Fenti cím alatt egyik legserényebb gazdasági írónk, Dorner Béla igen tanulságos könyvet adott ki. Mivel az elmaradottabb magyar gazdaközönség ezen vaskos műből, mely több képpel van illusztrálva, igen sokat okulhat, nem végzünk felesleges munkát, ha annak ismertetésével foglalkozunk.

Hazánkban a köznépkézén sehol sem áll a mezőgazdasági kultúra oly magas fokon, mint a brassómezei barczasági szászoknál. Azon gazdasági haladás, vagyoni rend, népjólét és egészséges társadalmi szervezet, mely az erdélyi szászoknál tapasztalható, a maga nemében, sajnos, egyedül az egész országban.

A nagy mintaszerűséggel és magas szakértelemmel kezelt uradalomnak is dicséretére válna azon virágzó mezőgazdasági kultúra, mely a barczasági szászoknál már negyed század óta tapasztalható.

Minden szociális intézményük és egyéb gazdasági intézményük oly egészséges alapon épült, és oly áldásos hatást gyakorol az ottani lakosságra, a melyet követni és példa gyanánt odaállítani legszorgosabb feladatát képezi egyesnek és államnak egyaránt.

Sok nyelvű lakosságunk között országunknak legmegbízhatóbb és legértékesebb polgár elemét a szászok képezik. Eddig nem törődött velük senki és alig lehetett róluk említés hallani. Csendben, feltűnés és állami támogatás nélkül végzi minden egyes szász honpolgár a maga és társadalom iránti kötelességét és nem vár azért semmiféle elismerést.

E sorok írója ismeri a politikai magyar nemzet minden fajta nárcizóját. Hosszabb és rövidebb ideig volt alkalmam köztük élni, velük gazdálkodni. Így tapasztalásból és saját megfigyeléseiből mondhatja, hogy Magyarország területén mai napság nincsen olyan népfaj, mely a kulturális haladás, a gazdasági érdekek istápolása és szociális téren való munkálkodás iránt oly erős érzékkel bírna, mint a zárkózott természetű és puritán jellemű, egyszerű becsületes szász nép.

Az erdélyi részli miniszteri kirendeltség vezetőjét illeti az érdem, hogy kutató szemével észrevette a honfoglaló Árpád szobrával ékesített „Czenk“ tövében

elterülő barcasági rónát és felfedezte annak magas fokán álló, virágzó mezőgazdaságát és tanulmányi kirándulások szervezésével alkalmat nyújtott a szomszédos, de eddig csodálatos elszigeteltségben élt székely vármegyék lakosságának arra, hogy megismerjék ezt a hangaszorgalmu és takarékos életmódot folytató vagyonos gazdag szász népet és igyekezzenek barátságos érintkezés által tőlük tanulni, értékes szokásaikat ellesni és őket minden jöbön, szépen és nemesben követni.

A magyar mezőgazdasági szakirodalom nevében elismeréssel és hálával adózunk Dorner Bélának is azért, hogy az 1908. és 1909. évi ilyen kirándulások eredményét ügyesen felhasználta és alkotni szerető mozgékony természeténél fogva bátorságot vett magának arra, hogy a 700 esztendő óta ide telepített barcasági szász nép kulturális és gazdaság fejlődés történeti adatait a legjelesebb kutatók nyomán kronikus sorrendben összegyűjtse és saját tapasztalataival, eszméivel kibővíve a szépirályi kelleknek megfelelő értelmes, magyaros, kellemes és vonzó modorban megirt műben a magyar gazda közönség rendelkezésére és épülésére bocsássa.

A Dorner-féle gazdaság történelmi könyvek nagy hasznát veheti a közpályán működő mindenrendű művelt ember és különösen megbecsülhetetlen tanulásokat meríthet abból az irni és olvasni tudó kis és nagybirtokos.

Államszervezetünk azon tényezői pedig, a kik hivatásuk és rendeltetésüknek fogva a falvak vezetésére, irányítására és szociális irányu közgazdasági tevékenységre vannak utalva, saját maguk ellen vétenek, ha be nem szerzik és alaposan át nem tanulmányozzák Dorner Béla nagyon érdekes és felette értékes speciális könyvét.

Dorner Bélával együtt működve éveken át szerény részese voltam azon nemes irányu szociális munkának, mely az udvarhelymegyei székely nép gazdasági felsegítését tüzte ki célul. Alkalmam volt tehát megismerni az ő egyéniségét és képességeit. Szóban forgó könyvének lapozgatása közben azon ötletem támadt, hogy Dornernek nem a bárki által betölthető gazdasági felügyelői kerületben van a neki megfelelő helye, hanem valamelyik gazdasági akadémia gazdaság történelmi tanszékén.

Az én gazdaság koromban nem tanítottak gazdaság történetet, úgy tudom, hogy ma sem adják elő és ilyen tárgyú tankönyvvel sem rendelkezünk. Dorner az ő kiterjedt nyelvismeretével, világlátott szakképzettségével, szabatos előadói képességével és ezen műveléssel alkalmassá tette magát arra, hogy az első magyar mezőgazdaság történelmi tanszék tanára és Magyarország mezőgazdaság történetének írója és megalkotója lehessen.

Nézetem szerint a hazai gazdasági tanügynek igen jó szolgálatot tenné az a földmivelésügyi kormány közeg, a ki a magyar mezőgazdasági politika ezidőszaki vezetőjének ezen szerény, de végeredményben igen fontos eszme megvalósítását proponálná.

„Az erdélyi századok mezőgazdasága“ című könyv ára 8 K. és beszerezhető Dorner Béla m. kir. gazdasági felügyelőnél Győrben. *Czirnes Bálint.*

HIREK.

Székelyudvarhely, júl. 31.

Évfordulón.

Jött, ragyogott és eltűnt, mint a világűrön keresztül rohanó üstökös. De mint az a bolygó égi test, ő is kiszórta lelkének tüzeit, s szívének lángját s azok a magyar költészet örökbecsű gyöngyszemei lettek.

A lelke, a szelleme ott van abban az ötszázötven költeményben, a miket szívébe mártott tollal irt a szenvedés, a megalázás, a dicsőség és halhatatlanság utjain bolyongva. Nagy szellem, vasakarát, hajthatatlan lélek, aranyszív, a szeretetben lágy, a gyűlöletben kemény, mint a kőszikla. A hatalmasokat megveti, de az igazi érdem előtt meghajol és magasaltalja.

Maga a végzet sodorja a segesvári csatátra. Dicsősége tetőpontján nincsen kenyeré; félreértik, megalázzák, megvérzik büszke lelkét, mely nem tud hizelegni, hiúságot legyezgetni, az emberi gyöngeségekkel számot vetni. Neki csak a bátorság, a vitézség, a szellemi nagyság imponál, csak egy oltára van: a baza, egy Istene: a szabadság.

A mikor a legcépszerűbb, a mikor ezeket lelkesít és lángra gyulaszt csatadalaival, akkor csap rá mindkét kezével a balsors. Bem tudja, hogy kemény csata előtt áll, nem akarja kedvenc költőjét magával vinni, de hiába, a végzet ellenállhatatlanul sodorja a kikerülhetetlen sorsa felé. Székelykeresztúrról gyalog megy Fehéregyházára s a csata kezdetén csatlakozik a honvéd sereghez. Este hatkor a kozákok roháma megdönti a honvédeket, bekerítik őket, a költő is e halálgyűrűbe jut s pikaszurással a mellén menekülni próbál. De Skariatín tábornok

eleste miatt az oroszok senkinek sem kegyelmeznek, mindenkit levágnak, ledöfnek.

Holtan senki se látta, eltűnt, mint a pályáját megfutott üstökös. Minek is élt volna tovább? Hivatását betöltötte; költészetem nemzeti riadó volt, a magyar talpra állt s megmutatta, hogy az egyetértés világszerte csodálat hatalommá teszi. A mit Kossuth tett a prózában, azt tette ő versben. Dicsőségének szűk lett a magyar batár, beszárnyalta az egész világot s a lángelme fénye századok múlva is oly tisztán fog úgy ragyogni, mint akkor ragyogott, mikor még a földön járt.

Költészetem nemzeti kincs, amely kiapadhatatlan; nemzedékek, emberöltők jönnek, tünnek, de az a kincs meg nem fog, el nem kopik, meg nem rozsdásodik. Az ég adta ezt a kincset a magyaroknak s a nemzeti génuszt illeti.

Pelófi meghalt hatvanegy évvel ezelőtt, júl. 31-én, de él műveiben, szellemében, nagyságában a magyar föld levegőjében, mert költészetem maga a magyar népiélet virágköntösében, napugárból, villámlásból és szívárványból szőtt ősi mentében. És ha most élne és végig tekintene hazáján, gondolatai, a mik most teremnének, ismét villámlási lennének haragos lelkének.

A segesvári, székelyudvarhelyi, héjjasfalvi és fehéregyházi magyarság a segesvári csata emlékére ma lelkes ünnepet ül.

Gondnokság előtt.

Mindenki panaszkodik a kis jövedelem és a drága élet miatt: hivatalnok, katona, ügyvéd, orvos, pap, jegyző, tanító, gazda, iparos és munkás. Mind azt panaszolja, hogy kevés a pénz. Így zug fel az őserdőkben is az éhség fenyegető moraja, mikor leszáll az alkony. A miniszter éppen úgy nem jön ki a fizetéséből mint a fogalmazó ur, vagy a számtiszt. Ha uri vagy nem uri társaságban eldobsz egy követ, az bizonyosan adós emberre esik. A váltó paripája ragad bennünket, Isten tudja hová; az anyagi gondok nyomasztó sötétjében még a reménység mécsesét sem gyújthatjuk fel, mert ezután csak rosszabb napok következhetnek ránk. Apraja-nagyja ennek az országnak a csödre megérett; tőkegyűjtő erőnk nincs, fizetési és vásárlási képességünk évről-évre sorvad, minélfogva a vásárlókra támaszkodó gazda és iparos nem tudja itthon eladni a portékáját; a kivitelt tehát emelkedik, a behozatal csökken, a munkának értékevész. A szegényedésnek mindezen jelei kiadták már magukat nálunk, mint a hidegjelés. Hanem azért mégis esztelenül kültekeztünk.

Aki a defcites jó vidéket futólag megszemléli, azt hiszi hogy ez a krözusok tauyája. Mindenik oducsoportnak van egy „szalon“-ja, borendezeve havi részletfizetésre vett hazugságaival a jólétnak; itt zsurokat szokott rendezni a nagyságos asszony, aki egy borzas cselédet és fogadónapokat tart. A nagyságos asszony nagy családi multjára vagy magas összeköttetéseire vagy toaletjeire büszke, de valamire okvetlen büszkének kell lennie, hogy illően megvehesse azokat, akik alacsonyabb színvonalról emelkednek a szalonélet borzalmasságaiba. A nagyságos ur, aki aktákat gyárt, hitelbe öltözködik, és az otthon nyugalmát korcsmákban piheni ki: hajlandó egy hajlongó pinczérnek odavetni olyan borraivalót, amiért otthon gyilkos vitát kezd, ha azt kenyérré kéri. Ezek a latájnerek. Maguk is tudják, hogy boldog életet folytatnak és csak az osztálysorsjáték mentheti meg már őket. De hát már milyen az élet tónusa.

A nagy jövedelmek képmutatásait és hunczegéseit pedig már leírni sem bírom. A szemnek szánt cifrázkodások soknemű erkölcstelen tőkéje között már kaparászni sem lehet. Egyik oda adja egész élete nyugalmát, hogy urat mutasson; másik oda adja családja jövőjét, a harmadik becsületét adja oda. Kilenczven perzentjét a társadalomnak gondnokság alá kellene helyezni.

Egyfelől az igények féktelen növekedése, másfelől a pénztelenség, az eladósodás, és a szegénység: mi lesz ennek a vége? Hát az bizonyos hogy valamelyik hurnak el kell pattannia, még pedig csak az pattanhat el, melyeket a mestertésesen emelt életigények tulterhe feszített meg. A gazda nem engedhet már a buzájából, mert most is elég olcsó, a munkás sem engedhet a gunyájából, mert most is elég rongyos. Az állam sem engedhet sokat, mert mind többet várunk tőle, de hiába lesz az bármint is, hiába csinál gazdasági politikát, hiába takarítja meg az adó filléreit, mikor az adó legnagyobbikát: a majomadót elnyeli az esztelen költekezés. Sem az, sem ez nem engedhet és nem segíthet, hanem a sok

nagyságos urnak és urnónek kell leszállani a lóról, ez bizonyos. Kenyérre és ruhára muszáj telni, de urakra, majmokra és bolondokra nem jut pénz ezután annyi sem mint eddig jutott.

Meg kell tehát kezdeni az egyszerűség divatját onnan felülről, honnan asszonyainkra a mai rossz szokás szele fu. Néha a jó példa is ragadós. El lehetne talán még hitetni velünk, hogy nem soking az, ha ruházódásunk a hazai ipar színvonalán áll. Hogy az egyszerűen kellemes otthon nem szegény. Hogy a fölülcimezések olcsó ajándéka nem tisztesség. Az igazi előkelőség példája kioktathatna még bennünket a felől, hogy a luxus nyomasztó adóját csak a parnevü izlés vetette ki reánk és hogy ostoba, aki ezt a majomadót fizeti Izlésben és divatban vezetett hölgyeink igazi mentőmunkát végezhetnek e téren s megcsinálhatnák, amihez politikusaink hozzáfogai nem tudnak: a társadalmi rekonstrukciót.

Ah milyen szívesen vedlenék át mi agyongyörtört hitelezőink előtt szegénykező nagyságos urak, egyszerű és nyugodt tekintetes urakká!

Városi közgyűlés. Székelyudvarhely város képviselőtestületét *Soó Domokos* h. polgármester aug. 1-ére rendkívüli közgyűlésre hívta össze. A tárgysorozat első pontját öfelsége 80-ik születési évfordulójának megünneplése képezi.

Dávid Ferenc emléke. A magyarországi unitáriusok egyházuk megalapítója és első püspöke *Dávid Ferenc* születésének 400 éves fordulójára alkalmából Kolozsvárt, folyó évi augusztus 20., 21. és 22-én 23-án emlékünnepeket rendeznek, melyre most küldték szét a meghívókat. — Az ünnepély sorrendje a következő: Kolozsvárt: I. nap. Augusztus hó 20-án. Emlékünnep az unitárius templomban. Kezdeté délelőtt 9 órakor. Karének. Imát mond *Ferencz József* püspök. Az ünnepélyt megnyitja *Petrichevich* Hováth Kálmán egyházi főgondnok. Emlékbeszéd. Tartja: *Kozma Ferencz* egyházi tanácsos. Üdvözlés a bejelentett képviselők részéről. Bezáró beszéd. Tartja: *Fekete* Gábor egyházi főgondnok. Himnusz. Délután 2 órakor közebed. Délután 5 órakor a *Dávid Ferencz-Egyesület* ünnepe. — II. nap. Augusztus hó 21-én. Ünnepeles a templomban lelkeszenzeneléssel és urvasorozással. Kezdeté délelőtt fél 10 órakor. Közének. Imát mond *Boros György*, theologiai intézeti dékán. Közének. Egyházi beszéd. Tartja: *Péterfy* Dénes kolozsvári lelkész-esperes. Közének. Zsinatot üdvözlő és lelkészszentelő beszéd. Tartja: *Ferencz József* püspök. Közének. Urvasorai beszéd. Tartja: *Lőrinczy* Dénes tordai lelkész-esperes. Közének. Délután 2 órakor közebed. Este 7 órakor angol istentisztelet a kollégium dísztermében. III. nap. Augusztus hó 22-én utazás Dévára.

Uj ügyészségi megbízott helyettes. Az igazságügyminiszter *Enyedi Róbert* dr. székelykeresztúri járásbírósi jogyzott a székelykeresztúri járásbírósi mellett alkalmazott ügyészségi megbízottnak állandó helyettesévé rendelte ki.

Vidéki színészet rendezése. Csak legutóbbi számunkban czáfoltuk meg azt a képtelennek tetsző hirt, mintha Székelyudvarhely várost a területi rendszerből kikapcsolnák, és a területi igazgatónak osztanák be. A napi lapok közleményét éppen magával *Szilágyi* Dezső szinigazgatóval czáfoltattuk meg és most ime, ujabban az alábbi hír kíván bevilágítani a dologba, igazolván, hogy bizony Székelyudvarhely város felett mégis csak rendelkezni akarnak. A hír így szól: „A vidéki színészet szervezetének az őszel kezdődő színházi évad több újítást hoz. *Festetics* Andor országos színészeti főfelügyelő magában a szintársulati kerület és terület rendszerben is több reformot vitt keresztül. A legnevezetesebb ezek között az, hogy a területi igazgatók számát tizről hétre redukálta, miáltal csökkentette ugyan a területi igazgatók számát, de ezzel szemben több új kerületet alakított és egyszersmind lehetővé tette a daltársulatok évtizedek óta huzódó ügyének végleges rendezését. A területi igazgatók közt szerepel *Kunhegyi* Miklós, kinek a következő megyék városai adattak: Aranyos-, Alsó-Fehér-, Szeben-, Kis és Nagy Küküllő-, Fogaras-, Háromszék-, Csik-, Udvarhely-, Marostorda-, Brassó-, Kolozs-, Arad- és Biharmegyék. A daltársulati ügy rendezése ezután már igen kevés akadályba ütközik. Mindössze arról van szó, hogy a sziniegysüleki tanács, a színészeti főfelügyelő, a kultuszminiszterium és a belügyminiszterium együttes határozattal hozzájáruljanak ahhoz, hogy a Színészegysüleket fenntartása alatt 10—15 negyedosztályu szinigazgatói engedély adassék ki a daltársulati igazgatóknak. Mivel a területek száma most már kevesebb, azonkívül pedig a harmadosztályu területi igazgatókat kötelezni kívánják arra, hogy 15 városnál többet ne keres-

hessenek fel egy évben, ez a beosztás előnyös volna a dalársulatokra is és az ebből származó előnyök-nél sokkal jelentéktelenebb az a teher, amelyet majd a lehetőleg igen kis összegben megszabott előadási és jogdíjak ki fognak tenni. — Eddig a hír, mely minket különösen azért érdekel, mivel Székelyudvarhely város a területi igazgatónak van beosztva amiké-ént, hogy oda tartozik Székelykeresztúr is, sőt bizonyára Oklánd és Patájd is. A színészeti felügyelő önkényes eljárásával lapunk másik helyén foglalkozunk.

Az ellenőrzési szemlék. A honvédségnek tényleges állományu legénységének ellenőrzési szemléje a folyó évben nem tartatik meg, azonban a tartalékos tiszteknek, hadapród jelölteknek bemutatása meg tartatik.

A sétatéri hid. A város közönsége amikor hozzászólt volna a sétatérhez, akkor bekövetkezett az, amit mi már régeen megjósoltunk: az oda-vezető hid leromlott. A hidat e héten elzárták a közönségtől. Hát annyi bizonyos, hogy az utolsó pillanatot kár volt megvárni, mivel ezzel is aligha nem úgy vagyunk, mint voltunk az Eötvös-utcai hiddal, melyet közel egy esztendőig elzárva tartottak azon a czímen, hogy újra építik s a végén is tizenkét óra alatt annyira megreparáltak, hogy már egy jó negyed esztendeje így használja a közönség, kilátása nélkül annak, hogy egyhamar újraépítik. Így kellett volna tenni a sétatérre vezető hiddal is, nem pedig bevárni az elzárást, minden remény nélkül arra, hogy egyhamar a sétatérre új hid vezessen. Kérjük tehát a nagyközönség nevében az illetékeseket, hogy a hid reparációja tekintetében azonnal intézkedni sziveskedjenek. Végre is, azért sétatér a sétatér, hogy a közönség megközelíthesse.

Bucszás. Felkérték a következő sorok közlésére: Midőn föléljárom bizalma marosvásárhelyi zárdafőnökséggel tüntetett ki, sietek Isten hozzád mondani székelyudvarhelyi mindeu jó ismerősömnek s a barátok iskoláját pártfogásuk és érdeklődésükkel kitüntető n. é. közönségnek. Szeretettel kérem, tartásnak meg jó emléktükben. Új állásomban is főtörvényem leendő munkás kézzel letörölni az inséget szenvedő kis fiuk könnyeit, enyhíteni a szűkölködők nyomorát, mert itt is székely testvéreimnek „barát”-ja akarok lenni s a barátistákból emberbarátokat nevelni. Szeretettel üdvözölöm az udvarhelyi barátok iskoláját és működését méltányolom t. cz. szülőket s mondják meg kis fiaiknak, hogy ha szigorú is voltam irántuk, de a gyengéd szeretet vezérelt s elvárom, hogy levelükkel oly szeretettel keressenek fel, mint a mily vonzalommal voltam s vagyok hozzájuk. Ismételtén Székelyudvarhely és vidéke minden ismerős polgárainak legőszintébb üdvözlőmet és kegyelmelettel párosult tiszteletemet küldöm új állomásomról. Marosvásárhely, jul. 25. *P. Máthé* Öszéb szent-Ferenc-zárdafőnök.

Halálozás. Egy jó fiu, őszinte barát huayta le szemeit. *Tési* Ferencz városi readórkapitány hosszas szenvedés után 31 éves korában f. hó 26-ikán elhunyt. Csütörtökön, 28-ikán temették el őszinte nagy részvét mellett. Pihenése legyen csendes. Halálát testvérei: *Erzsé* és *Mária* férjezett *Ferencz* Ferencznek gyászolják.

Nyilvános köszönet. Felkértünk a következő sorok közlésére. Ez uton mondom hálás köszönetet mindazoknak, kik felelhetetlen felelőségem elhunyt alkalmából részvétükkel fájdalomamat enyhítették, s a temetésen résztvettek. *Péter* Lajos.

Gyógynövények szedése. A földmivélségi miniszter elhatározta, hogy a hazánkban vadon termő gyógynövények szedésének és értékesítésének elsajátítása végett lelkészek és néptanítók részére 8 napra terjedő tanfolyamot rendez. Ezen tanfolyamon az azon résztvevők a gyűjtésre érdemes vadontermő gyógynövényekkel megismerkedhetnek, azok gyűjtésének, szárításának, csomagolásának és értékesítésének minden részletét elsajátíthatják, hogy azután állandó lakóhelyükön, a gyógynövények rendszeres gyűjtését és értékesítését szervezhessék. A tanfolyam külön erre a célra megnyert szakemberek vezetése mellett, a *Kolozsvári gazdasági akadémián* július hó 31-től augusztus hó 6-ig lesz megtartva. A tanfolyam résztvevőit a földmivélségi miniszter veszi fel s a résztvevőket ingyen lakásban és fejenként, — utiköltség és napidíj fejében 64 korona általánosan fognak részeseülni. Az általán felét a tanfolyam kezdetén, a másik felét pedig annak sikeres elvégzése után kapják kézhez. A tanfolyamra vidéki lelkészek és néptanítók összesen 20-an lesznek felvéve. A felvételén előnyben részesülnek azok, akik az erdélyi részzi miniszteri kirendeltség területén működnek s a kiket a nevezett miniszteri kirendeltség e célra ajánlani fog. Ezek után előnyben fognak részesülni azok, kik a gyógynövények termelésével vagy gyűjtésével már eddig is foglalkoztak. A kik ezen tanfolyamon részt venni óhajtnak, nyujtsák be június hó 30-ig ebbeli, a földmivélségi miniszternek címzett kérvényüket a kolozsvári gazdasági akadémia igazgatóságához vagy az erdélyi részzi miniszteri kirendeltséghez.

Egyetemi hallgatók estélye. A csikvármegyei egyetemi ifjuság augusztus hó 6-ikán táncestélyt rendez. A mulatság elnöke *Becze* Gábor.

Hengerelők a fenyédi útat. A héjjasfalva — csikvármegyei állami útnak betlenfalva — fenyédi szakaszát a nagy forgalom annyira megviselte, hogy az államépítészeti hivatal előterjesztésére a közigazgatási bizottság az út hengerelési munkálataihoz gőzhengert kért a minisztertől. A miniszternek nem állott módjában, hogy gőzhengert küldjön ide, s így már-már úgy látszott, hogy az alaposan megrongált útat kell végig szenvednie e nyáron át a meglehetősen nagy idegen forgalomnak. Azonban, mint jó forrásból értesülünk, *Szobotka* Rezső műszaki tanácsos a már engedélyezett költségvetés terhére, a kifogásolt útszakasz sürgős hengerelése tekintetében intézkedett, amennyiben a munkálatot a régi lovak által vontatott heggerrel végezteti el. A munkálatokhoz még e héten hozzákezdének, s remélhetőleg 10—14 nap alatt el is végezik.

A polgári egyesület közgyűlése. A székelyudvarhelyi Polgári Önképző és Segélyező Egyesület évi rendes tisztújító közgyűlését f. hó 24-én vasárnap tartotta meg. A közgyűlést *Bartók* István alelnök nyitotta meg, a ki megnyitó szavaiban sajnálattal említette meg *Ugron* Ákos volt főispánnak az elnöki állásról való lemondását. A lemondást a közgyűlés is sajnálattal vette tudomásul. Ezután a titkári, majd a pénztárnoki jelentéseket terjesztették elő, melyeket a közgyűlés tagjai szintén tudomásul vettek. A meg-ejtett választásokon az elnöki állás betöltése iránt nem tettek intézkedést, azt egy közelebbi közgyűlés számára tartván fenn. Alelnökké *Bartók* Istvánt és *Kassay* Gyulát, titkárrá *Csillag* Józsefet, pénztárnossá *Fischer* Ferenczet, jegyzőkké pedig *Gyerkes* Mihályt és *Kolumbán* Lukácsot választották meg.

Anna-bál Homoródfürdőn. Homoródfürdőn a múlt szombaton tartották meg az Anna-bált. A mulatság valóságos esemény számban megy, mivel ugy szép közönség, mint jó kedv tekintetében messze kimagaslik a homoródi Anna-bálok sorából. A csinosan díszített termet a közönség zsufoltság megtöltötte és a mulatság a késő reggeli órákig a legjobb hangulatban tartott.

Az estélyen a következő aszonnyok voltak jelen: *Flórián* Kristófné, *Br. Orbán* Jánosné, *Szabó* Gáborné, *Tolkaji* Lászlóné, *Özv. Szarka* Árpádné, *Dr. Burnáz* Imréné, *Dr. Hinléder* Fels Ákosné, *Dr. Borosnyai* Pálné, *Özv. dr. Kovács* Morné, *Koncz* Áruinné, *Koncz* Gusztávné, *Gálly* Istvánné, *Fodor* Istvánné, *Böloni* Béláné, *Soó* Bálintné, *Kabdebó* Istvánné, *Dr. Sükösd* Jenőné, *Salzer* Mihályné, *Özv. Gál* Jánosné, *Balázs* Sandorné. Leányok: *Szarka* Mariska, *Szalay* Mariska, *Burnáz* Erzsike, *Bugyis* Czicza, *Koncz* Mariska, *Sebess* Rozsika, *Sebess* Pirozka, *Baresay* Böske, *Salzer* M., *Schuller* Paulinchen, *Schuller* Richen, *Fodor* Lillike, *Szabó* Juczika, *Kiss* Irén, *Sükösd* Juczika, *Koncz* Olga, *Soó* Hanka, *Gálly* Juliska, *Böloni* Huska, *Böloni* Rozsika, *Flórián* Irmuska, *Gál* Manczika, *Tokaji* Etuska, *Kovács* Margit, *Kovács* Ilonka, *Kovács* Perzsi és *Miczi*, *Hoffmann* Anna. Az estélye felülíztettek: *Gálly* István 1 K., *Ilyés* Miklós ezredes 10 K., *Sebessi* Károly 140 K., *Koncz* Áruinné 3 K., *Dr. Ferencz* Béla 40 F., *Hoffbauer* százados 40 F., *Dr. Hinléder* Fels Ákos 7 K., *Szabó* Albert 7 K., *Gönczy* Gábor 40 F., *Flórián* Kristóf 7 K., *Szobotka* Rezső 2 K., *Balázs* Sándor 2 K., *B.* A. 3 K., *Dr. Daróczy* Ignác 3 K., *Dr. Koncz* Lajos 1 K., *Dr. Borosnyai* Pál 1 K., *Embery* Kálmán 40 F., *Ugron* Ákos 240 K.

Nyári táncmulatság. A „Polgári önképző-és segélyező egyesület” augusztus hó 7-én, vasárnap, a *Koronkai*-féle Hungária-kertben nyári táncmulatságot rendez, melyre a meghívók a napokban fognak szét hordatni.

A nyár eseményei. Ilyenkor nyáron, mi többé-kevésbé városi emberek, ha már egy *Haverda*-féle ügy szennyes bonyodalmai nem izgatják szenzációkra éhes idegeinket, kedvencz újságunkban nem olvashatjuk, hogy ezek vagy azok az ide vagy odavaló ikrek egy közös gyereket hoztak erre a furcsa teremtményekben ugys fölösleges számmal bővelkedő világra, panaszkodunk, hogy nem történnek események, uborka-évad van. Megszorult riporterek ilyenkor csalogatják ki rejtekhelyéből a fumei czápat, vagy a csodálatos alaku tengeri kigyót. Szegény *Orth* Jánosról is évről-évre ilyenkor indulnak meg az újabb legendák. Pedig mekkora tévedésen alapul az a felfogás, amely mindezeket napvilágra segíti. Csak nyáron történnek az igazi szenzációk. Ilyenkor lesik a milliók szorongó izgatottsággal természet működő öröknek szemlélők-rebbenését. Azok az izgató és legtöbbször undorító családi tragédiák s egyéb hasonló szenzációk az egész emberiség életéhez viszonyítva, rendkívül kis körben éreztetik romboló hatásukat. Ellenben egy negyed-éra alatt átvonuló felhőszakadás, sebes jégerés egész vármegyék, vidékek népének egész évi kenyerét, minden létfeltételét könyörtelenül elpusztíthatja. Az idei nyár különösen gyakran látogatta meg föld-résznünket ilyen szenzációkkal. Magyarországon is előbb *Krassó-Szörény*, legutóbb pedig *Szolnokdoba*

és *Árvamegyék* szenvedtek ezek miatt óriási károkat. Helyenkint *Udvarhelyvármegyében* is voltak már több alkalommal kisebb áradások és jégerések. Utoljára f. hó 28-án, csütörtökön este tört meg a zuhogó zivatar következtében a *Hodgya*-patak. *Farczád*, *Hodgya*, *Bikafalva* községek nagy részét borította el a hirtelenül földagadt ár. Az utcákon végigsöpört, hidakat megrongált, *Farczád*-ból egy gazdaembernek a lovát ragadta magával, a gabona-félék és kerti vetemények nagy részét eliszapolta vagy kiszaggatta. *Bikafalváról* sok házi eszközt, apró baromfit magával vitt, egyes helyeken a pinczékbe is behatolva, a boroshordókat is felemelgette és összevissza döntögette. A keletkezett kárt mintegy ötvenezer koronára lehet becsülni, melyről — értesülésünk szerint — segély kieszakölése végett, a kormányhoz jelentés ment. Ezenkívül a kiöntött patakok *Agyafalva*, *Oczfalva* és más községekben is okoztak kisebb nagyobb károkat. A gazdák pedig mindenfelé aggodva lesik, hogy bár az idei nyár őket több hasonló eseményben már ne részesítene!

Az egyetemi hallgatók estélye a múlt szombaton daczára annak, hogy ép a legutolsó napokban, mintegy erővesztőnek közbevetett homoródfürdői *Anna-bált* is éppen erre a napra rendezte az udvarhelyi ifjakból álló rendező bizottság — nagyon jól sikerült. — A jó kedv uralkodott az egész estén át. Az ifjak igazán igyekeztek méltók lenni önmagukhoz, mert a táncban mindenik fáradságtalanul bizonyult s az különösen a 2 és fél órát tartó supé csárdásban bizonyosodott be leginkább. Már rég felsütött a nap s a tánczok serege még mindig nem vette azt tudomásul, hanem csak tánczolt reggeli fél 6 óráig. Bár az udvarhelyi közönséget nélkülözte a bál s maga *Keresztúr* családjai sem voltak a kivánt számban képviselve, a négyest 50—60 pár tánczolta. A muzsikájával az ifju *Kónya* Jancsi csak öregbítette jó hírnevét, mert közmegeledésre játszott úgy ő, mint az egész bandája. —

Leszurta a saját fiát. Magyarzsákon f. hó 24-én, vasárnap, *Kedei* Izsák ottani jómodu gazdaember, *János* nevű fiával, ennek engedetlen és rakoncátlan természeté miatt, szóváltásba keveredett. A fiu azonban az apa feddő szavaira hetykén és sztikozódva válaszolt, sőt végül apját lökdöni és ütögetni is kezdte. A végképpen elkeseredett öreg székely erre kést rántott és nagy fölindultságában fiát hasba szurta. Ez azonnal összeesett és meghalt. Az öreg *Kedei* pedig tettét megtörtén elismerve, föl-jelentette magát.

Halálos szerencsétlenség. Végzetes szerencsétlenségnek lett okozója az a felügyeletnélkülség, a mely különösen minden székely községben, s így *Máréfalván* is tapasztalható. A községekben ugyanis az a divat, hogy a szülők, míg dolgaik után látnak, addig a gyermekek ellepik az utat, s igen sok gondot és kellemetlenséget okozván ezzel az utazó közönségnek. A kocsik előtt átszaladgálnak, felkapaszkodnak a kocsik hátuljára, megdobálják az utasokat, szóval egy cseppet sem viselkednek úgy, ahogyan a gondos szülők gyermekeinek kellene. Ennek lett áldozata pénteken délután *Máréfalván* *Péter* József négy éves kis fiacskája. Ugyanis egy *Homoródfürdő* felől jövő automobil túlköléséttől a *korcsma* előtt *gasztáranul* veszteglő befogott lovak megijedtek, s sebes vágatásukban az utcán csatangoló gyermekek közül egyet halálosan elgázoltak. Az eljárás bevezették, azonban szükséges, hogy a közigazgatási hatóság hasonló esetek elkerülése végett e téren szigorú intézkedést foganosítsion.

Az udvarhelyvármegyei méhészegyesület folyó hó 26-án tartotta a vármegyeház kistermében rendes választmányi gyűlését a tagok élénk érdeklődésével. Az etédi vándorgyűlésen általános-ságban elfogadott határozati javaslatokat részleteiben letárgyalták s a vármegyei méhészeti statisztikának a vál. tagok által való elkészítését kimondták. A vármegyének kisebb méhészeti körzetekre való felosztását s minden méhészeti körzet vezetésére egy gyakorlati méhészt megbízatását elhatározták s a terv elkészítésére az elnökséget felkérték. Az országos méhészegyesület segítségével a vármegye 3 járásának egy-egy nagyobb községében megfigyelő állomásokat létesítenek ha a vezetésre alkalmas méhészt ajánl-kozni fog és a község is a minimális 80 kor. léte-sítési aránykölséggel hozzájárul. Székelyudvarhelyen a folyó év őszén méz és keroplasztikai ipari tanfo-lyamot rendeznek s a tanfolyam költségeinek fede-zetére az iparfejlesztő bizottságtól segélyt kérnek. A vármegyének több községében rendezni szándékolt kaptár készítő tanfolyamok a felállítási, felügyeleti, berendezési stb. költségek miatt a kirendeltségtől rendkívül nagy áldozatot kívánnak, kérik a kiren-deltséget az ilyen irányú tanfolyamoknak Székely-udvarhelyre való állandósítására s 1910. év telén egy kaptárkészítő és egy szalma-méhkasszító tanfo-lyamnak rendezésére. Felkérlik a székelykeresztúri tanitóképzőintézet igazgatóságát, hogy a kertben felál-lított mintaméhes látogatását a méhészkedő gazdák-nak engedje meg. A járasok székhelyére egy-egy mintaméhes felépítését a kormánytól kérvényezik. A földmivélségi kormány által évenként kiadott „mé-hészeti évkönyvet” a tagok részére szintén megkérlik. A titkári jelentést a következő években a szükséges

tudnivalók „havi-tanácsadó”, méhészeti ismeretekkel megtöltve fogják a tagok rendelkezésére bocsátani. Az egyesület vagyon leltárát a pénztárnokkal elkészítették. *Kozma* Miklós fiataival tanító azon jelentést, hogy három egyleti tag részére egy-egy méhcsaládot adományozott, köszönettel vették tudomásul a hasonló eljárásra a kirendeltségtől felszerelésben részvétel többi egyleti tagokat is felkéri. A budapesti kiállítás és nemzetközi kongresszusra vezetett kirándulás idejéről és módjait végleg megállapították. Az „Alimentaria” mézértékesítő részvénytársaság felhívását és ajánlatát nem fogadták el, hanem a méhészegyesülettel kapcsolatban álló értékesítő osztály tervezetének, szabályainak sokszorosítását mondták ki a részvények sörögs kibocsátását határozták el. Kiterjedt az értékesítő osztály üzeme a méz, viasz, (felszerelve henger műlépsajtó, viaszolvasztó és tisztító gépek) kasok, kaptárak, mindenféle méhészeti felszerelés sőt a részvényesek mezőgazdasági termékeinek értékesítésére. Felvettek az egyesület kötelekbe 5 tagot, egyet pedig elköltözködés folytán törültek. Gyűlés végén Gál Imre egy. titkár ismertette az egyesület részére beszerzett 4 drb. 1822—25. évben a székelyföldön készült szétszedhető kaptárakat, melyeket a nemzetközi kongresszuson be fogtak mutatni.

Nyilvános nyugtázás. Az alispáni hivatal felkért a következő sorok közlésére. (II. közlemény.) A felsőföldi tűzkárosultak részére a f. évi május hó 8-ik napján megjelent helyi lapokban közzé tett nyilvános nyugtázásom óta a vármegye alispáni hivatala címére ujjában a következő pénzbeli adományok érkeztek: Hajduböszörmény 10 kor. „Magyarország” kiadóhivatala gyűjtéménye 28 kor. Kaposvár 10 kor. Makfalvi község előlj. gyűjtése 340 kor. 90 fillér. Kányádi közs. előlj. gyűjtése 20 kor. 60 fillér. „Magyarország” kiadóhiv. gyűjtése 14 kor. 32 fillér. Héjjasfalva—székelyudvarhelyi vasut rt. 200 kor. Gönczibánya 10 kor. Mohács 10 kor. Budapest V. ker. előljárás 10 kor. Homoródszentmártoni fogyasztási szövetkezet 25 kor. „Yó pástor”-háza Budapest 3 kor. Somogyvármegye közönsége 20 kor. Oklándi unit. egyház gyűjtése Pál Ferencz által 5 kor. 60 fillér. Hajduszovát község 2 kor. „Kitartás” orsz. egylet 20 kor. Kerekes Lajos Mezőkaszony 10 kor. Györfly Lajos Székelyudvarhely 4 kor. Hajdubatház 5 kor. Tornács község 1 kor. „Magyarország” kiadóhivatala ujjab gyűjtése három ízben 58 kor. 20 fillér. Kiskunfélegyháza 10 kor. Rákosmezői takarékpénztár adománya Budapest 2 kor. Makó város 10 kor. Siménfalvi közs. előlj. gyűjtése 32 kor. 10 fillér. Somorja község 5 kor. Nagyszébeni város tanács gyűjtése 113 kor. 08 fillér. Kaba község 4 kor. Pápa város 10 kor. Kiskunmajsa 10 kor. Földes község 5 kor. Versecz város 10 kor. Győr város 25 kor. Miskolcz város 5 kor. Losonc város 25 kor. Bördös közs. előlj. gyűjtése 52 kor. 45 fill. „Magyarország” kiadóhivatalának gyűjtése (ujabb) 5 kor. Kobátfalvi közs. előlj. gyűjtése 83 kor. 02 fill. Kissolyosi közs. előlj. gyűjtése 54 kor. 10 fill. Törökszentmiklós 10 kor. Zabola községből Bodó Endre postamester gyűjtése 35 kor. 70 fill. Székesszentgyörgy város 25 kor. Szatmárnémeti város 10 kor. „Egyetértés” társaság 10 kor. Hajdudorog közs. előlj. gyűjtése 4 kor. 84 fill. Sikó Áron gyűjtése Dorgos 12 kor. 20 fill. Nagybacsanak város 10 kor. „Vöröskereszt” egylet Budapest 100 kor. Sümeg község előlj. gyűjtése 3 kor. 70 fill. Mátyus Zsigmond Budapest 20 kor. Kisbirtokosok orsz. földhitelintézete 25 kor. Pécs város 30 kor. Debreczen város 30 kor. Szombathely város 5 kor. Arad város 20 kor. Nagykanizsa város 50 kor. Mezőberény város 12 kor. 50 fill. Leibicz város 10 kor. Szentos város 4 kor. Jászárokszállás város 10 kor. Kiskundorozsma város 5 kor. Ada község 10 kor. Bártfa város 20 kor. Lővéte község előlj. gyűjtése 120 kor. 20 fill. Farczád község előlj. gyűjtése 31 kor. Rugonfalvi közs. előlj. gyűjtése 86 kor. 36 fill. „Magyarország” kiadóhivatala gyűjtése 9 kor. József Póherczeg cs. és kir. Fensége 1000 kor. Temesvár város 25 kor. Mukács város 10 kor. Homoródszentpáli közs. előlj. gyűjtése 129 kor. 46 fill. Jásznagykun-Szolnok vármegye 20 kor. Hodmezővásárhely város 20 kor. Az osztr. nagy bank brassói fiókja 100 kor. Biró Imre gyűjtése Nagyvárad 48 kor. 30 fill. Hudi Endre Dömsöd 8 kor. Székelyderzai közs. előlj. gyűjtése 20 kor. 36 fill. Gagyai László, Lukács Ferencz és Lukácsffy Elek 3 kor. 60 fill. Siménfalvi közs. előlj. gyűjtése 26 kor. 20 fill. Korpóna város 5 kor. Békéscsaba város 6 kor. Nagykőrös város 5 kor. Az „Udvarhelyi Híradó” gyűjtése 146 kor. 60 fill. Csongrád község 20 kor. Dés város 10 kor. Nádudvar város 6 kor. Iglói városi tanács gyűjtése 9 kor. 50 fill. — A május hó 8-án ismertett gyűjtés összege 7480 19 kor. volt (a bikafalvai közs. előlj. által gyűjtött 74 kor. 42 fill. levonásával, miután ez összeg közvetlenül Felsőföldvárra küldetvén el, tévesen jeleztetett, mint az alispáni hivatalnál lévő); ehhez adva az azóta befolyt 7161 kor. 60 fill. összeget, az alispáni hivatal címére idáig összesen 14641 kor. 79 fillér azaz tizenegy-ezerhatszáznegyvenegy kor. 79 fillér összeg érkezett. Ez összeg a legutóbb érkezett, néhány összesen 45 kor. 50 fillért kitevő adomány kivételével, (mely még a székelyudvarhelyi kir. adóhivatalban kezeltek) a tűzkárosultak — közt a mutatkozó szükséghez képest — való felosztás végett a segélyező bizottság részére már kis is utaltattak. Fogadják a könyörületese szívű adakozók a károsultak nevében is hálás köszönetemet. Dr. Sebesi János alispán.

Kézrekerült tolvaj. Folyó hó 27-én a délutáni órákban *Simma* Antal zetelaki falusi gazda bezárt lakásában, míg családjával a mezőn dolgozott, ismeretlen tettes az ablakon át bemászott s onnan három szobából 126 korona 54 fillér értékű különféle ruhaneműt, élelmiszert és holmi egyéb dolgokat összeszedve, elillant. A nyomozás során *Kovács* Domokos csendőr-örmester kiderítette, hogy a bűncselekményt *Susster* Árpád zetelaki asztalos-segéd követte el, ki nőülni szándékozván, hogy a házassághoz szükséges dolgokat könnyebben megszerezze, azért lopott sonka, zsir, szalonna stb. élelmiszereket s káros menyének a nyár folyamán oda vitt kepengéiből a szerelmesének szükséges ruha, cipő, csizma, asztal- és ágylétkészítők, kendő, evőeszközök stb. dolgokat. Az ellopott tárgyak a kutatás rendjén a boldog menyasszonynál *Kovács* örmeester által hiánytalanul megtaláltattak. A szülők orgazdaságért, *Susster* és szerelme pedig lopás büntetést és részességért feljelentettek.

Állati betegségek. Sertésvész fellépett szörványosan Árvátfalva és Petek községekben, járványosan Felsődrákos községben. Sertésvész megszűnt Székelydrárfalva és Székelyszenterzsébet községekben. Vesztaég megszűnt Székelykeresztúr községben. Rühkór megszűnt Alsósófalva és Rava községekben.

TANÜGY.

Felvételi értesítés. Az állami kö- és agyagipari Szakiskola tanulóit 4 évfolyamban elméletileg és gyakorlatilag képzett iparosokká nevelem. A gyakorlati kiképzés az intézettel egybekapcsolt műhelyekben történik. Rendes tanulókul az első évfolyamra felvételnek mindazok, akik a) 12 életévüket betöltötték és ehhez képest kifejlett egészséges munkára való testalkattal bírnak; b) akik legalább két középsikolai, vagy az elemi népiskola VI. osztályát, vagy pedig az iparostanonciskolát 3 éven át jó sikerrel végezték, vagy felvételi vizsgát tesznek. Beiratkozások tartozik minden tanuló bemutatni: a) születési bizonyítványát; b) iskolai bizonyítványát; c) újraoltási bizonyítványát. A szakiskolában a tanfolyam tartama 4 év, a tanév tart szeptember 1-től július 31-ig. Az elméleti oktatás június hóban, a gyakorlati munka pedig július hóban végződik. Augusztus hóban szünet. A szakiskola minden végzett növendéke a keresk-ügyi miniszter rendelete alapján munkakönyv váltására és két évi segédküldetés utáni tanult mesterségének önálló gyakorlására jogosítva van. — Az intézet tanuló sem beiratási, sem tandíjat nem fizetnek. Minden rendes és rendkívüli tanuló a beiratkozáskor műhelyi biztosíték címén 6 koronát tartozik az intézet pénztárába befizetni. — Fejlesszük a magyaripart ezzel nemzetünk jólétét és vagyonsodását. Neveljünk művelt iparosokat, akik feladatuknak magaslatára emelkedvén főmunkáikkal és szakbeli jártasságukkal uttörői, előharcosai legyenek a magyar ipar felvirágoztatásának. Adjunk művelt ifjakat az iparos pályára, mert csak a művelt lélek alkotja ipari munka velhetit fel a versenyt más nemzetek már jóval fejlettebb iparával. Adjunk jobbmodu ifjakat az iparos pályára, mert csak így biztosíthatjuk nemzetünk részére az iparban szükséges anyagi tőkét.

NYILTTÉR.

Válasz valamelyes nyári vicczekre.

A „Szudvarhely” nyomtatott papir szerkesztősége „hirtelenestben mérlegelni sem tudta Lővéte község képviselőtestületi határozatát” s hogy ezen zavarából kiségitsem, a jozan igazság érdekében szükségem tartom a következő kommentárral szolgálni. Előre bocsátom, hogy az érdemes Szudvarhelyi cz. lapnak kitiltását kimondó határozat hozatalánál részt sem vettem, de beteg ur a hibát mégis képes nálam fedezni fel s a kitiltás okát az én munkapárti érzelmeimben lelto fel. Csakugyan „mérlegelni sem tud”. A képviselőtestület határozatát — mivel beteg urtól a határozat kézbesítési ive sem érkezett vissza — nyilvánosan kellett közzé tenni, hogy az érdekeltek azt kellő időben megfellebbezhessék. Ezek után mint a beteg ur által is elismert — sajnos — ezideig lévő munkatárs meg kell állapítanom a következőket: 1. Lővéte község „Székelyudvarhely”-re legutóljára 1909. évi augusztus 13-án fizetett elő 8 koronával. Ezt pedig beteg ur vasalta be és tette zsebre! 2. A lővéte határozathoz hasonló határozatot hoztak még a lap fénykorában a vármegyei jegyzői egylet, a tanítói egyesületek, a papok gyűlései és még sok egyéb testület. A háziipari szövetkezet is valószínűleg azért nem határozott még, hogy kellőképp nincs megalakulva. 3. A „Székelyudvarhely” szerkesztősége csak egyes számban beszélhet, mert annak szerkesztősége, munkatársa és kiadóhivatala egyedül beteg. Én mint utolsó munkatára, ezennel kiléptem. 4. Meg kell állapítanom még, hogy a „Székelyudvarhely” a hazafias 48-as eszméknek nem előnyére, de igen nagy hátrányára szolgál, a mit sajnálattal konstátálunk. Ezek szives tudomásul vétele után mint ön által is elismert munkatársa, arra kérem beteg ur, hogy jövőre ne hirtelen s ne talán mérlegeljen, hanem fontolja meg s

szellemi szegénysége daczára válasszon lapjának jobb társadalmi irányt, mert: „A minék fejlesztésén oly sok király s annyi század fáradozott, annak lerombolására elég egy nap is egy „paraszt” ember”. Lővéte, jul. 27. Jóakaró hive *Elekes* Nándor körjegyző.

IPAR, KÖZGAZDASÁG.

Kereskedők és iparosok országos szövetsége.

Szécsely Ferencz igazságügyminiszter a most lezajlott választási kampány alatt tartott egyik beszédben nyomatékosan rámutatott arra, hogy a magyar törvényhozásban a kereskedők és iparosok eddigéig nem voltak kellő számarányban képviselve és e tekintetben a viszonyok gyökeres megváltozásának a szükségeségét hangoztatta. A miniszternek ez a beszéde a kereskedők és iparosok körében annál élénkebb visszhangot keltett, hogy ezeknek a foglalkozási ágaknak egy régi óhajtaát erősítette meg a kormány részéről. A „Magyar Kereskedők Lapja” az eszme felmerülése óta lelkes szószólója volt a kereskedők és iparosok politikai szervezkedésének és azért az ügy érdekében kikérte ebben a tárgyban az igazságügyminiszter véleményét.

A miniszter nézeteit a következőkben fejtette ki: — A mi programunk egyik sarkalatos pontja — ugymond a miniszter — az, hogy a nemzetet a vagyonsodás és a magyarosodás útján vezessük. Nem akarunk üres szölamokkal, jelszavakkal dolgozni, hanem komoly és eredményes munkát óhajtunk végezni. A nemzet vagyonsodásának igazi és nagyarányú fejlődésére csak úgy számíthatunk, ha a produktív munkát végző minden foglalkozási ág támogatja a törvényhozás tevékenységét azzal, hogy tanácskozásaiban aktív részt vesz, kívánalmait, óhajtaát és sérelmeit a fórumon kidomborítja és befolyását a köz érdekeinek szemmel tartásával minél teljesebb mértékben érvényesíteni igyekszik. Mint ilyen produktív foglalkozási ágaknak, a kereskedelemnek és iparnak is gondoskodnia kell megfelelő parlamenti képviselteséről, mert a nagybárra jogászokból és földbirtokosokból álló képviselőház nem appreciálhatja kellőképpen a kereskedelem és ipar érdekeit. A legkötőbb elméleti nemzetgazdák sem ítélik meg annyira megbízhatóan, hogy mi válik a kereskedelem és ipar javára, mint a gyakorlatban ezeken a pályákon működő helyes itéletű férfiak.

A mi sajátos viszonyaink Ausztriához kétszeresen szükségessé teszi a kereskedők és iparosok tevékeny részvételét a törvényhozásban, annál is inkább, mert Ausztria e tekintetben az ottani parlamenti alakulások folytán jobban fel tudja érdekeit ismerni és azokat helyesebben tudja mérlegelni. Már pedig kiegyezési szerződéseink nagybárra a termés és forgalom, tehát az ipai és kereskedelem körül mozognak. Az osztrákok eddigéig bámulatos ügyeséget fejtettek ki abban, hogy az ez irányú tárgyalásoknál érdekeiket burkoltan érvényesítsék, úgy, hogy a merkantil ügyeket gyakorlatilag nem eléggé ismerő közjogászaik csak utólag jutottak annak a tudatára, hogy egyik-másik pontban a magyar termelést és fogyasztást károsító intézkedéseket fogadtak el. Az ilyen sérelmes engedmények a közvagyonsodás terén hátravetnek bennünket, míg a többi nemzetek futólépésben haladnak előre. Az ilyen hibákat néha már nem is kijavítani, de majdnem mindig óriási nehézségekkel jár ezeknek a későbbben való kompenzálása. Ha a kiegyezési tárgyalásokban a mi részünkről is gyakorlati kereskedők és iparosok is részt vesznek, érdekeinket ebben az irányban könnyebben fölismertetik és így kárral járó tévedéseket könnyebben elkerülhetünk.

Ezért helyesnek tartom, hogy a kereskedők és iparosok politikai alapon szervezkedjenek, a közjogi kérdésekben vallott felfogásokra való tekintet nélkül. Szükségesnek vélem, hogy a kereskedők és iparosok országos szövetségét minél szélesebb alapon megalakítsák és a szervezkedés megindítására a mostani időpontot időszerűnek itélem, mert a nemzeti vagyonsodás fejlesztését célzó munkájában sem a törvényhozás, sem a kormány a kereskedők és iparosok közműködését nem nélkülözheti. Ha a kereskedők és iparosok országos szövetsége igazán a munka jegyében óhajt működni, tevékenysége nemcsak a merkantil foglalkozásukra lesz áldásos, hanem az egész országra is. A gyakorlati, produktív munka emberei, a kiket a hivatásuk az eredményesen való dolgozásra predesztinál, nem indulhatnak jelszavak után, hanem azt kell mérlegelniök, mit követel a vagyonsodást és magyarosodást célzó közdek.

Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája.

Szép keresetre tehetnek szert nők, kik házimunkájuk közepette, avagy **csipkehorgolással** foglalkozni egész nap óhajtanak. Bővebb felvilágosítást levélbeli megkésesésre nyújt **Stern** Ármunné, Branyicskán, (Hunyadmegye.)

Jókarban levő **lokomobil** és hozzá-
8 H. lőerejű **cséplő**
kellő biztosíték mellett részletfizetés-re is
eladó. A gépek Héjjasfalván vannak. Értekezni
lehet Kuhárc Ernővel Székelyváczkén.

Szám: 4436/910. k. i.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy folyó évben a m.
kir. honvédség nem tényleges állományu legény-
ségének ellenőrzési szemléje nem tartatik meg,
azonban a tartalékos tiszteknek, hadapród jelöl-
teknek bemutatása a folyó évben is megtartatik.

Székelyudvarhely város tanácsa, 1910. év
július hó 23-án.

Soó Domokos, polgármester h.

Tanonczokat fizetéssel felvesszünk.

☛ Kertész-féle bevéső ajtózárgyár Szeged. ☛

Butorvevők,
kik modern, száraz anyagból kitűnően
készült urasági és polgári asztalos és
kárpitos butorokat készpénzért vagy
hitelre szolid árak mellett vásárolni
óhajtanak, forduljanak teljes bizalommal
Balásy Minály
asztalos, kárpitos és butor nagyraktár
tulajdonoshoz
Székelyudvarhely Kossuth-u. 43.
Nagy raktár és saját műhelyek.

Gazdák!
Ha elsőrendű gépet akarnak venni, kérje-
nek árjegyzéket az Európaszerte hírneve
magánjáró és vontatható benzinlokomobi-
lok, magánjáró és vontatható gőzlokomobilokról.
☛ Teljes cséplőkészletek. ☛

Benzinmotoros kötőró, faaprító gépek
vontatásra és magánjáró szerkezettel.
Stabil benzinmotorok. Szívógáztelepek.
Kellner és Schanzer
Budapest, V., Aulich-utca 2. sz.
Sürgőnczim: „Világosság” Budapest.

Vedjegy: „Horgony”

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**
pótléka
egy régióknak bizonyult báziszer, mely már
sok év óta legjobb begőrszólásnak bizonyult
köszvénynél, oszónál és meghűléseknél.
Figyelmeztetés. Silány hamisítványok
miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és
csak olyan eredeti üveget fogadjunk el,
mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter
célgjeggyel ellátott dobozba van csomagolva.
Ára üvegekben K—80, K 1.40 és
K 2.— és úgyszólván minden gyógyszer-
tárban kapható. — Főraktár: Török lözezf
gyógyszerésznél, Budapest.
Dr. Richter gyógyszerlára az „Arany oroszlánhoz”,
Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Egy elsőminőségű **Gramafon olcsón eladó**
tölcsérműkűli
Ára 11 drb kétoldalu lemezzel 110 kor.
Czim: PREISZ REZSŐ Rösler és Gábor cégégnél.

Egy telyes kis üzlet berendezése
eladó. Értekezni lehet: **Márk Testvérek**
fűszerüzletében Székelyudvarhelyen. ☛☛

A Lédeczi Schenk Adolf cementgyára ajánlja legjobb minőségű és legmagasabb szilárdságu
Portland cementjét.

Gyári lerakat Székelyud-
varhely és vidéke részére **Papp Zakor Endre** vaskereskedőnél,
Székelyudvarhely

Homoród-fürdő
Vendégeinek figyelmébe
GYARMATHY ÁKOS fű-
szerkeskedő **Julius 1-ével**
Homoród-fürdőre kocsii járatot
állít be, mely hetenként 2—3-szor
fog közlekedni. A t. fürdővendé-
gek megbízásait, utasításait min-
denféle fűszerárak szállítását a
legnagyobb pontossággal teljesíti.

CZELL FRIGYES és FIAI
bortermelők és bornagykereskedők
Medgyes.
Legjobb beszerzési forrás természadtta Valódi
erdélyi hegyi borokban.
— Hordókban és palaczkokban. —
Kitünő saját termésű vörös borok.

Augusztus havi (11-ik fürdőidényre) már most sürgősen bérelendők szobák. Mai naptól is bérelhetők.

HOMORÓD gyógy-fürdő

☛ Udvarhelymegyében. ☛ (30 évre bérbevéve.) ☛

Ajánlom a mélyen tisztelt fürdőző közönség különös figyelmébe.

Homoród-fürdő „Klotid” főforrása a conti-
nens legvasdusabb, alkalikus ásványvíz forrása,
nagy radio aktivitással. Van 5 különböző össze-
tételű ivó ásványvíz forrása. Külön 2 női, 2 férfi
hideg tükörfürdő ásványvíz forrása 14 és 17.5 fok
melegűek. Forrásait újból foglaltattam s a fürdők
vize is megerősödött, megbővült. Melegfürdők
szaporítottak. Minden ház-épület kijavított,
külső, belső berendezések, szobák felszerelése sza-
porítottak, megfestetett, szóval egészen mássá,
újja alakítottak. Nem kimélve költséget, fáradságot!
Homoród-fürdő 790 méterre fekszik a tenger
színe felett s így mint magaslati gyógyhely is
különös figyelemre méltó, gyógyórú nagy fenyve-
sek közepette, szélőt, portól védett gyönyörű
 völgyben fekszik. Állandó, mérsékeltén neűves
(ozondus levegő) időjárás!

ujjonan szerződötetett, 14 tagból álló **Kosztia**
Lajos tordai, Székelyudvarhely városában megtele-
pedendő, cigányprimás vezetése alatt, kitűnően
és újból szervezett **zenekara** szolgáltatja, napon-
ként kiadott program szerint.

A nagyvendéglőt **Sükösd Miklós** a
székelyudvarhelyi első szálloda „Budapest” bérleje
látja el, kinek kitűnő magyar konyhája, elismert
tisza és zamatos borai vannak és főképpen méltó-
nyosan olcsó, szabályrendeletileg megszabott árai,
kiválóan finom előzékeny modora és kiszolgálásá-
val bizonyosan minden fürdő vendégemet a legna-
gyobb mértékben kielégítendő, mi a fő czélom ne-
kem is. Egy adag ebéd házhoz elhordva — melyből
ketten ehetnek — naponta 3 féle és csütörtökön
meg vasárnap négyféle naponta 2 kor. 60 fill. csak.

Szobák árai: bebutorozva a szüksé-
gességekkel ágynemű nélkül napi 1 K. 50 fill.-től 2
K.—2 K. 50 fill. s az új erkélyes szobák 5 kor.,
szép nagyok, erkéllyel. Konyhás lakások is van-
nak! Szoba tisztító asszonyok, mosónékről gondos-
kodva van. Fürdő orvosa **Dr. Burnáz Imre** ur,
kinek kézi gyógyszer-tára van és mint állandó
fürdő orvos, igen jó tapasztalatokkal bír.

Szobák, lakások: azonnal s előre meg-
előleg. Kiadó szobák száma **keves-**
..... Szobánként 20 korona előleg küldendő.

Van posta, távirada, telefon. Állandó kocsii
közlekedés. Mérsékelt áru fiákerok helyben. Később
automobil közlekedés Székelyudvarhely és Csikszé-
reda között Homoród Lobogón keresztül. Fuvaro-
sok kirándulásokhoz. Bazár, szatolcs bolt, borbély,
fodrász, fényképész stb.

Főidény: I-30 jul. I—31, II-ik aug. I—30, mikor
rövidebb időre mint 31—30 napra
előre szobák ki nem adhatók! Hogyha ez időköz-
ben szobák üresednek, hetenkénti időre is kiadhatnak

Utazás vasuton naponta 3-szori érkezés
és indulás. Legjobb a reggel és délbéli érkezés.

Vasutra, megrendelésre kocsiaim küldöm
székelyudvarhelyi állomásra, honnan másfél óra
alatt gyönyörű erdőn s hegyen át a meglepő szép
 völgybe Homoródra érkezik az utas, hol szivesen
várt és fogadott vendégként fogadtatik, az utas
vagy fürdő vendég.

Prospektusokat vagy fürdő leírást és
bővebb felvilágosításokkal készségesen szolgállok.

Nagysolymosi Koncz Armin,
gyógyszerész, nagybirtokos, fürdőbérlelő.

Kitünő minőségű és legmagasabb szilárdságu PORTLANDCEMENTET ajánl olcsó áron a

PORTLAND CEMENTGYÁR BRASSÓ

Itt helyben kapható RÖSLER és GÁBOR cégégnél